No. 16. 1837

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Nieuws-

Wetenschappelijk

Blad.

Donderdag 19 Januarij.

Van de BREDASCHE COURANT *verschijnt dagelijks eene* Tweede Uitgave, *inhoudende: de jongste Fransche Nieuwstijdingen, de Parijsche Beurs van den vorigen dag en de Antwerpsche Beurs van denzelfden dag. Deze tijdingen, per Correspondentie ontvangen, zijn de Parijsche en Brusselsche Dagbladen te verpligten. De Geabonneerden of andere belangstellenden, welke deze Uitgave verlangen, gelieven hun het Posthuis voor hen alhier, of hunne Boekhandelaars opgelve daarvan te doen.*

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 15den Januarij.

Z. Kon. H. grootvorst *Michael* van Rusland, die zich eenige weken te Baden-Baden heeft opgehouden, is den 11den dezer van daar vertrokken, om zich, na een bezoek aan den Groothertog te Karlsruhe, door Zwitserland naar Genua te begeven. Tegen het einde van April werd dezelve te Baden teruggverwacht.

— Uit Weenen wordt van den 6den dezer gemeld:

» Naar men vernoemt zal nog in den loop dezer maand het prospectus worden uitgegeven van eene onderneming, die reeds lange in stilte voorbereid is, en, als hoogst belangrijk voor den handel van bijverheid van geheel Europa, voorzeker algemeen opzien zal baren, te meer daar het geheel naar een grooten maatstaf, met praktische kennis van zaken en op zeer letterlijke grondslagen berekend is. De onderneming zou daarin bestaan, dat men de zoogenaamde Brigittenau, alwaar jaarlijks het beroemde volksfeest plaats heeft, in een Oostenrijksch Manchester voor alle takken van bijverheid welke met de kracht van het water gedreven worden, wilde veranderen, en Weenen reeds binnen weinige jaren verheffen tot algemeene stapel- en overlandingsplaats van den expeditie-handel langs de door het Beijer-Main-Kanaal te voltooijen handelsvaart van de Landen van Holland tot aan die van Klein-Azie. Tot aanbeveling van deze zaak strekt voorts, dat zij geene gewone actie speculatie is, maar met het waarachtige oogmerk om het algemeene nut te bevorderen, en zelfs met aanzienlijke geldelijke opofferingen van rijke particulieren, daargesteld zal worden."

— Het aan de Pruissische Zeehandel-Maatschappij toebehoorende schip *Friedrich Wilhelm III*, hetwelk den 24sten December, met 129 landverhuizers, van Bremen naar Amerika was uitgezeild, is, blijkens een bericht in de *Elberfelder Zeitung*, op de kust van Kent vergaan, en niemand der aan boord zijnde personen gered.

— Berigten uit Napels tot den 28sten der vorige maand, behelzen dat de koningin-moeder zich aldaar in een klooster had begeven, dat zij den naam had van wonderen te kunnen verrigten; met oogmerk om door deze boetedoening den Heiligen *Januarius* tot het wegnemen van den geessel die Napels teisterde te bewegen. Men meent echter dat zij eene andere reden moest hebben om voor eenigen tijd haren intrek in dit klooster te nemen. — De cholera, bleef nog steeds aan het afnemen; de meeste geneesheeren stonden het gevoelen, dat deze ziekte besmettelijk is, voor, en lieten de pols der door de cholera aangetasten door anderen voelen. Men klaagde aldaar zeer over den gebrekkigen staat der geneeskundige hulp. Er wordt verhaald, dat een zekere *Domenico Dura*, een militaire geneesheer, voor de toebrenging van hulp aan een cholera-zieke, tot een arrest van 20 dagen veroordeeld was. Op nieuw was aldaar het ongerijmde gerucht, dat de levensmiddelen vergiftigd waren, in omloop gebragt; doch het was aan het bestuur gelukt om door eene publicatie de vreesachtigen weder gerust te stellen. — Men verwachtte ter gelegenheid van het huwelijk des konings, de loslating van verscheidene gevangenen. — De Vesuvius rookte weder zeer sterk, en alles deed eene spoedige uitbarsting van dezen vuurberg voorzien.

In berigten uit die stad van den 5den dezer wordt nog gemeld, dat de beide stoomboten over welker uitblijven men zich zoo hoofdde van den orkaan, die op de kerstdagen aldaar gewoed had, zeer verontrust had, gelukkig te Napels waren ingeloopen. — Onder de lijken die aan kust van Bahia, ten gevolge van dien hevigen storm, waren aangespoeld, heeft men ook dat van den jongdigen Lord *Wellesley*, den neef van den hertog *van Wellington*, herkend, die zich op een klein zeilvaartuig naar Genua had willen begeven.

— Uit Rome schrijft men van den 5den dezer dat de kardinaals secretaris *Lambruschini* zich nog steeds, om zijnen ziekelijken toestand, op het land bevond. Het gerucht had zich reeds verbreid dat hij zijn ontslag had verlangd, en men was zoo verre gegaan van zelfs zijnen opvolger aan te duiden. Maar van eenen anderen kant wordt verzekerd, dat de kardinaal er niet aan denkt om zijne portefeuille over te geven en dat hij, als er geene bijzondere omstandigheden tusschen beide kwamen, weldra het roer van staat weêr in handen zou nemen. Van dienzelfden kant zou men het als een onherstelbaar verlies beschouwen als de kardinaal zijne waardigheid mogt komen neder te leggen, daar deze algemeen geachte man een degelijke steun voor den staat is. Sedert *Consalvi* moet de Pausselijk gebied niemand aan het hoofd van deszelfs bestuur hebben gehad, die zich in zulk eene mate de achting van het binnen- en buitenland heeft weten te verwerven, als de tegenwoordige staatssecretaris.

Te Rome is de vorst met het begin van dit jaar sterk ingevallen; te voren had het aldaar aanhoudend geregend.

De tijding van het uitbreken van de pest op Malta schijnt geheel ongegrond te zijn geweest.

Te Weenen waren den 9den Januarij genoteerd: 5 pCt. Metall. 104½; 4 pCt. 99⅜; 3 pCt. 75⅜; loten van 1834 118⅜; Bankac. 1405

NEDERLANDEN.

BREDA, den 18den Januarij.

Bij Koninklijk besluit van den 30. der vorige maand zijn de voorzitters der provinciale kerkbesturen voor den jare 1837 benoemd, en wel voor de provincie Noord-Braband als zoodanig de heer *J. van Heusden*, predikant te Hilvarenbeek.

— Z. M. heeft bepaald, dat, met betrekking tot regtsgedingen, waarin arme en onvermogende lieden, mitsgaders armen directien, kerkbesturen der verschillende godsdienstige gezindten en andere bij Hoogstdeszelfs besluit van 26 mei 1824 (St. Bl. no. 55) opgenoemde instellingen, zijn betrokken, en tot het voeren van welke de bedoelde personen en corporatien, volgens de bepalingen van dat besluit, *gratis* kunnen worden geauthitteerd, voortaan; zoowel de provisionele en definitive toelating als het vonnis; tot *gratis* procedure aan dusdanige personen en corporatien verleend, zullen zijn vrijgesteld van zegel- en registratie-regten, en, voor zoo veel deze niet krachtens eenige wettelijke bepaling ook vrijdom van de formaliteiten genieten, de formaliteit *gratis* in plaats van in debet zullen erlangen.

— Door de goedgunstigheid van Z. M., als ook door de getrouwe medewerking der stedelijke regering, den opperbevelhebber en de geestelijke overheid van Maastricht, is, tot groot genoegen van de ingezetenen dier stad, de oude en prachtige Lieve Vrouwenkerk aldaar, die reeds vele jaren tot arsenaal gediend had, aan de Roomsch-katholijken afgestaan voor de parochie van St. Nicolaas, en dit onder zeer voordeelige voorwaarden. Het verdient openbare vermelding dat niet alleen de katholijken wedijverden om de voorwaarden te bewerkstelligen, maar zelfs ook protestanten, door vrijwillige giften, de kosten helpen bestrijden.

— Ook de Gedeputeerde Staten van Zeeland hebben bevolen dat er eene algemeene inzameling van liefdegiften in die provincie ten behoeve der door de jongste stormen ongelukkig gedeerdenen zal

plaats hebben, en is ook aldaar eene commissie benoemd tot regeling der schadevergoedingen en de uitdeeling der te verzamelen gelden.

— Te 's Gravenhage is verleden Zondag door Mejufvrouwen *Aarsse* en *Ficq*, ondersteund door de leden der koninklijke Hofkapel, een concert ten behoeve der armen en noodlijdenen der residentie gegeven. Allen moeten gewedijverd hebben om blijken van de meeste bekwaamheid, en van eene doelmatige en bevallige voordragt te geven. Vooral moet één solo de aandacht meer nog dan de overige uitgevoerde stukken geboeid, en op het gemoed der toehoorders gewerkt hebben, een lied namelijk dat, door onzen verdienstvollen dichter *Callisch* voor deze gelegenheid vervaardigd was, en waarvan de waarde nog meer steeg door de eenvoudige melodie van den heer *Lubeck* en den gevoelvollen zang van de eerste der bovengenoemde toonkunstenaressen. Z. M. heeft honderd gulden bijgedragen voor dit met het liefdadigste oogmerk gegeven concert.

— Te Parijs is dezer dagen overleden het lid van de kamer der pairs *Barté Marbois*, in den ouderdom van 92 jaren. Onder *Lodewijk XVI* had hij den post bekleed van intendant der eilanden St. Domingo; later was hij lid van den raad der ouden, vervolgens afgevaardigde te la Guijana, minister van de schatkist, president van het hof der rekeningen onder het Keizerrijk, minister van justitie in 1815, daarna nogmaals president van het hof der rekeningen tot in 1824, op welk tijdstip hij door den heer *Barthe* vervangen werd.

— In den jongsten tijd werd door de Belgische bladen bij herhaling gewag gemaakt van groote associatien tot den boekhandel en de boekdrukkunst betrekking hebbende, waarvan het doel voor een groot deel zou zijn, de letterkundige voortbrengselen door den nadruk zoo goedkoop mogelijk te leveren. Aan deze associatien kon bij inschrijving worden deel genomen en aan derzelver hoofd deden zich sommige der voornaamste brusselsche boekdrukkers en boekverkoopers kennen, waaronder dezulke die ter zake van de bescherming welke zij van het vorig gouvernement genoten, genoeg bekend zijn. Het zonderlingste van die ondernemingen was echter dat zoodanig boekverkooper, gelijk de uitgever *Tarlier*, of boekdrukker, gelijk *Dumont*, zijn geheel fonds aan een der nieuw opgerigte associatien tegen eene aanzienlijke som afstond en dan zelf daarna wederom directeur over zijn vorig eigendom bij de nieuwe associatie werd. Tusschen die ondescheidene vereenigingen bestond echter, gelijk van zelf spreekt, veel ijverzucht; om zoo 't schijnt aan deze een einde te maken en door aan een sluiting nog grootere ondernemingen op het touw te zetten, of ook wel mogelijk om nog andere redenen, men is hoe het zij, thans overeengekomen zich gezamenlijk te verbinden, waardoor dienvolgens de drie reeds aanzienlijke associatien van *Hauman*, *Wahlen* en *Meline*, in welke bereids het fonds en materieel van den uitgever *Tarlier* en van den lettergieter en boekdrukker *Dumont* gesmolten waren, nu voortaan slechts één enkele associatie zullen uitmaken. De tijd zal leeren, wat uit deze groote vereeniging zal te voorschijn komen en hoe het met de verbindtenis zelve en met de speculatien der vereenigin zal afloopen.

Van welken kant het goede komt, dat op prijs te stellen en aan te nemen is niet alleen eene deugd, maar zelfs pligt voor eene Regering; maar, hoe zeldzaam zulk ook plaats grijpt en hoe weinig iets goeds en nuttigs naar waarde geschat of dankbaar opgenomen wordt, zoo moet men daarom zulks evenwel niet nalaten. Even zóó moet men, als men iets goeds en groots opmerkt bij anderen, al behagen ons derzelver handelingen in het algemeen niet, dit goede als edel en prijzenswaardig mede vereeren; omdat de innerlijke waarde meer geldt, dan de hoedanigheid der personen. Daarom hebben wij hulde gedaan aan de fierheid en edele denkwijze der Koningin Regentes van Spanje, weigerende aan de Cortes om rekenschap af te leggen op welke wijze zij hare dochter eene opvoeding zoude geven. Wij hadden zulks niet verwacht, nadat de Koningin zich den eed op de constitutie van 1812 had laten afdwingen, en toch het bestuur der zaken niet neder gelegd had. *Maria Theresia* werd als een kind, toevertrouwd aan eene onstuimige vergadering van toenmalige volksrepresentanten, en hare moeder behield haar alzóó troon en schepter; en het edel gedrag bevond zij zich niet in eene schier gelijksoortige omstandigheid, toen met het afdwingen der constitutie van 1812, de Koningin-Regentes *Christina* zich liet beheerschen door eene overmoedige revolutionnaire faktie. Maar ook de regten op den troon waren voor *Maria Theresia* duidelijker dan voor *Isabella II*. Het zij zóó; maar het zou wenschelijker geweest zijn voor het koningskind, indien hare moeder, bij het jongste oproer, de fierheid had aan den dag gelegd, welke haar nu zoo zeer ter eere verstrekt. — Die revolutionnaire aanspraken der Cortes bewijzen evenwel dat de koninklijke waardigheid miskend en verguisd wordt in het ongelukkige Spanje, 't welk, niet tevreden met eenen burger-oorlog over successie-regt te voeren, zich nog overigens inwendig verteert door huishoudelijke twisten. Spanje vertoont op kleiner schaal en met belagchelijke inzigten de groote omwenteling der vorige eeuw; indien sedert de ondervinding niet geleerd had wat goed en wat verkeerd was bij dit groote drama, dan zoude het naapen zelfs van de dwaasheden en misdadige verkeerdheden daarvan in het zoogenaamde constitutionele Spanje geenen bijval vinden. De tijd zal de sluijer opligten over het eindelijk lot van dit rampzalig koningrijk, nu een speelbal der partijen, een roof voor den vreemdeling. Indien Koning *Ferdinand* de gevolgen had kunnen voorzien van een door hem te ligtvaardig geteekend besluit, dan zoude het land niet zoo verscheurd en den vreemdeling ten prooi geworden zijn; dan zou de staat geen onmetelijk bankroet gemaakt hebben en niet worden uitgezogen door bedriegers, die de schatkist ledig en hunne beurs gevuld weten te maken; dan had hij geene wederregtelijke uitsluiting van den troon geteekend. De vrijheid, zal zij duurzaam gevestigd zijn, moge met bloed op Vaderlandschen bodem bevestigd moeten worden, maar voorzeker niet in het bloed van burgers tegen burgers. Jammerlijke verblindheid, die belet te zien dat Engelsche staatkunde en eigenbelang, en niet belangstelling in het welzijn des lands het hulpbetoon aan eene op zich zelve te niet gaande zaak verleenen; die niet inziet, dat de met vreemde wapenen gekochte vrijheid, in der daad niets anders is dan een eigenbaar worden aan vreemden! En dan nog roemt een Spanjaard in dien Engelschen bijstand; en erkent daaraan alleen de overwinning schuldig te zijn!

Door het niet aankomen van de Fransche bladen en brieven, zijn wij heden verstoken van de Parijsche berigten, en beursprijzen van eergisteren.

De Belgische bladen van gisteren behelzen weinig bijzonders. De kamer van vertegenwoordigers moest eergisteren weder vergaderen, maar de leden waren niet talrijk genoeg opgekomen. — Zijne Majesteit *Leopold* heeft, bij besluit van den 15den dezer, eenige benoemingen in de hoogere regtspraak gedaan; de advokaat-generaal bij het hof van cassatie *Defacqz*, is benoemd tot raadsheer bij hetzelfde hof, en wordt in zijne eerste betrekking vervangen door den advokaat-generaal bij het hof van appel *de Cuijper*, die in deze zijne betrekking tot opvolger heeft de heer de *Bavay*, advokaat-generaal bij het hof van Gent.

— Er zijn eenige regterlijke ambtenaren tot ridders der burgerlijke *Leopolds*-orde benoemd.

— De stedelijke raad van Gent heeft in zijne zitting van den 14den dezer een voorstel van den heer *Metdepenningen* aangenomen, om eene petitie aan de kamer der vertegenwoordigers te rigten, waarbij eene gedeeltelijke herziening der verkiezings-wet wordt gevraagd.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (17 *Januarij*), is er, ofschoon de fondsen zich staande hielden, weinig omgegaan, vooral in de Spaansche effecten, aangezien men het Parijsch fondsenmerk van gisteren niet kende. De notering was als volgt: Belg. 100⅝; O. Metall. 103¾; Sp. Ardoins. 23¼, ⅜, ⅛; Differed. 9⅝; Napelsche renten 92⅝ B. Tav. 57; Sicil. 92½; Rom. L. 100⅝; Id. te Antw. 99; Braz. 85¼. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ½ pCt. verlies k. s.

In het Iersch dagblad *the Ulster Times*, van 17 December jl. lezen wij met genoegen de volgende hoogschatting der vaderlandsche vrouwen:

» De hollandsche vrouwen onderscheiden zich door hare beminnelijke manieren en reinheid van zeden. Zij zijn over het algemeen wel opgevoed, en verwerven zich de achting hare vreemdelingen, door hare kiesche en gastvrije vriendelijkheid. In de bergachtige provincien zijn de vrouwen, in het algemeen, om hare schoonheid beroemd, en munten uit door een net gewaad. Indien men haar gelaat gadeslaat, waarvan de kleur het blijk van het gezonde klimaat draagt, schijnen zij onder hare groote hoeden met blauwe zijde gevoerd, te blinken als heldere sterren aan den azuren hemel. De kleeding der Noord-Hollandsche vrouwen is even zoo keurig als eenvoudig; terwijl haar gelaat gewoonlijk door schoonheid de aandacht boeit. Het zou eene afvergeefsche onopletendheid zijn, om geene melding te maken, hoe de hollandsche vrouwen in verschillende omstandigheden, eenen schitterenden heldenmoed door het verdedigen van de vrijheid van haar land, hebben

aan den dag gelegd. Toen Haarlem in 1573 door de Spanjaarden belegerd werd, steeg de dapperheid der vrouwen, in die stad, tot zoodanig toppunt, dat dezelve waardig is met die van Grieksche en Romeinsche heldinnen vergeléken te worden, en voorzeker indien zij thans werd aangetroffen, menig ridder zou beangstigen. Zij ondersteunden het garnizoen in de moeijelijkste omstandigheden, verduurden de verschrikkelijkste ontberingen, en trotseerden den dood met eene onverschrokkenheid, waardig om eeuwig herdacht te worden.

» (*Uit de aanteekeningen over Holland in een handschrift van den Markies Champernon de Hawkins*).«

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Men heeft thans een officieel verslag bekomen aangaande de geneeskundige behandeling van eenige cholera-kranken in het homöopatisch gesticht te *München*; de uitslag daarvan luidt zeer gunstig. Hetzelve is door de geneesheeren Reubel, Wiedemann en Roth opgemaakt en behelst onder anderen, dat het gesticht den 12den December ll. geopend werd, en er tot den 31sten December 9 lijders in werden opgenomen en verpleegd; zeven van dezelve hadden reeds, als volkomen hersteld, het gesticht verlaten, terwijl de overige twee nog in behandeling waren. Bij sommigen dezer lieden had de cholera reeds eene aanmerkelijke hoogte bereikt. Behalve voor cholera-lijders, stond het gesticht ook voor andere kranken open, die homöopatisch wilden behandeld worden. — Z. M. de koning van *Wurtemberg* heeft last gegeven eene opgave en beschrijving van de in het koningrijk nog voorhandene oude gedenkstukken zamen te stellen, om dezelve daarna door kenners nader te laten onderzoeken, en vervolgens, naar het belang dat dezelve hebben, verdere zorg voor derzelver in stand blijving te doen dragen.

Zwitserland. — Te *Bazel* heeft men het plan, een prachtig Universiteits-gebouw op te rigten, waarin onder anderen ook de onderscheidene openbare Bibliotheken van het kanton en andere kunstverzamelingen hare plaats zouden vinden. Men hoopt dat deze naar de verdiensten van den tijd gepaste onderneming, spoedig möge uitgevoerd worden.

Saxonië. — Van wege de commissie door den koning benoemd voor de beoefening en het onderzoek der vaderlandsche geschiedenis, werd op den 14den December ll. het eerste deel van haren arbeid den Vorst aangeboden; dit deel heeft ten titel: *Historiae patriae Monumenta edita jussu Regis Caroli Alberti, chartarum tomus I.* Hetzelve behelst 1050 oorkonden, welke van het jaar 602 tot op het jaar 1292 gaan, en niet minder dan 198 van dezelve behooren nog tot het eerste duizendjarig tijdperk der christelijke jaartelling. Deze codex is verrijkt met den verklarenden korten inhoud der onderscheiden stukken, met noten, een chronologisch register en een ander uitvoerig register van de in het werk voorkomende zaken.

Engeland. — De graaf Bridgewater, die in het voorjaar van 1829 overleed, bestemde bij uitersten wil eene som van 8000 p. st. voor dengenen of degene, die een zeker getal werken over de magt, de wijsheid en goedheid van God zouden geschreven en uitgegeven hebben. Deze werken, ten minste ten getale van duizend exemplaren gedrukt, moesten alle redelijke gronden ontvouwen als zoo vele bewijzen voor de aangevoerde stelling, zoo als: de verscheidenheid in aard en bouw der schepselen en voortbrengselen in de drie rijken der natuur, de werking van den duur en het levensonderhoud, het mecanisme der gewrochten van den mensch, enz. Aan de Koninklijke Maatschappij van *Londen* was de keuze der personen voor het vervaardigen dier werken verbleven; en deze besloot dat er acht verhandelingen-*Brigtewater*, naar den naam van wijlen den prijsuitlover geheeten, behoorden geschreven te worden, door geleerden wier naam reeds van groot gezag was. De keus der Maatschappij viel op de volgende schrijvers en onderwerpen: 1°. Th. Chalmers, *over de betrekking der uitwendige voorwerpen met het zedelijk en redelijk zamenstel van den mensch*; 2°. Johs. Kidd, *over de betrekking der uitwendige voorwerpen met het physisch gestel van den mensch*; 3°. W. Whewell; *over de sterrekunde en de algemeene natuurkunde*; 4°. sir Ch. Bell, *over de hand en derzelver bewerktuiging*, enz.; 5°. Peter-Mark Roget, *over de physiologie der dieren en planten*; 6°. Buckland, *over de geologie en mineralogie*; 7°. W. Kirby, *over de geschiedenis, de gewoonten en het instinct der dieren*; 8°. W. Prout, *over de chimie, de meteorologie en de werkzaamheden der vertering*. Al deze verhandelingen zijn reeds sedert eenigen tijd in het licht, en hebben sommige derselven reeds herdrukken beleefd; alleen de verhandeling van den heer Buckland was nog achtergebleven. Deze echter is thans mogelijks verschenen, in 2 deelen 8vo, waarvan het laatste met de platen en de afbeeldingen door hem in zijn werk is het merkwaardige en belangrijke der palaeontologie vereenigd, en kan men onder dit oogpunt hetzelve als van groot belang aanmerken; ook is thans met deszelfs voltooijing aan de edele bedoeling van den overledene geheel en al voldaan. — Te Londen is dezer dagen het plan ontworpen voor de oprigting eener maatschappij onder den titel van *Booksellers provident Institution*, welke tot oogmerk moet hebben de ondersteuning van ongelukkig geworden boekhandelaars, en andere personen tot dit vak betrekking hebbende, tevens leden zijnde, alsmede van de weduwen van boekhandelaars. De voornaamste boekhandelaars der hoofdstad hebben hunnen bijstand aan deze inrigting toegezegd; eene eerste vergadering van belanghebbenden werd op den 16den December ll. gehouden en daarin de statuten ontworpen; bij eene nadere vergadering, waarin men aan den Lord Major het presidium wilde opdragen, zou de maatschappij voor goed gevestigd worden.

België. — Onlangs werd de oprigting aangekondigd eener *Maatschappij ter bevordering der Nederduytsche Taal en Letterkunde*, waarvan de hoofdzetel te *Brussel* zou zijn, met vijf onder-afdeelingen te *Brussel*, *Leuven*, *Antwerpen*, *Gend* en *Brugge*. Thans zijn de statuten van laatstgemelde afdeeling openbaar gemaakt, en wordt daarin onder anderen gezegd, dat het doel der *Maatschappij* is de bevordering van den smaak in de vlaamsche taal en letterkunde; daartoe zullen en besturende, honoraire en werkende leden dienen. Voorts zal er jaarlijks, in September, eene algemeene vergadering worden gehouden en steeds bij de zittingen van de vlaamsche taal worden gebruikt gemaakt. Voorts wil men prijsvragen onder de leden uitschrijven, sullen de bekroonden met eene medaille of met geld worden beloond en de bekroonde stukken worden uitgegeven; ook was men voornemens een tweetal vlaamsche tijdschriften uit te geven. — Het 2de deel der verzameling van oude vlaamsche geschiedkundige gedenkstukken en chronijken, uitgegeven door de commissie van wege het bestuur met de uitgave en toelichting derzelve belast, zich thans het licht. Hetzelve behelst het eerste deel der berijmde chronijk van Philip mouskes, met noten en verklaringen van den baron de Reiffenberg, *Brussel* 1836, 1 deel, in 4to. Het eerste deel der verzameling, 't welk voor eenige maanden uitkwam, bevatte de chronijk van J. van Heelu, waarin voorkomt de beschrijving van den vermaarden slag van *Woeringen*; dit deel is door den heer Willems met noten en aanteekeningen voorzien. — De in zijn vak met roem bekende plaatsnijder en graveur Jan Verhert van *Antwerpen*, is den 7den dezer overleden.

Nederlanden. — Het Koninklijk Instituut van Letterkunde te Leuden dat vroeger onzen verdienstelijken landgenoot, mr. M. J. D. Meyer en in 1835 den baron van Westreenen van Tiellandt tot zijne leden benoemde, heeft in de gewone zitting van December, des vorigen jaars weder tot medelid verkozen den weleerwaarden zeer geleerden heer H. Geelz, correspondent van het Koninklijk Nederlandsch Instituut, predikant bij de Nederlandsche ambassade in Engeland en leeraar der Nederduitsch-hervormde gemeente te *Londen*. Dit berigt mag ten bewijs strekken van de blijvende goede verstandhouding tusschen de geletterden der beide Landen.

Nieuwste Fransche Letterkunde, No. X.

Mémoires historiques du Languedoc, par FREDERIC SOULIÉ, 2 vol.

Onder dezen titel heeft de schrijver vier afzonderlijke verhalen zamengesteld en uitgegeven, die echter te zamen daarstellen een overzigt van vier voorname tijdvakken uit de geschiedenis van dat deel van Frankrijk, 't welk oudtijds onder den naam van Languedoc bekend stond. In eene inleiding tot die verhalen, zegt de schrijver, dat die geschiedenissen zijn zamengesteld na menigvuldige navorschingen; en dat hij geene nutteloze aanteekeningen er bij heeft willen voegen, om de waarachtigheid der door hem verhaalde feiten buiten twijfel te stellen, of om de naauwkeurigheid van het bijwerk duidelijk te maken. Hij handelt over Languedoc, als zijnde uit dit oord afkomstig; en schetst in vier tafereelen, namelijk, het eerste uit de tijden der Celten, het tweede uit die der Gaulers, het derde uit die der Romeinen onder Nero, en het laatste uit de allereerste tijden der Christenheid in die landstreken, de geschiedenis zijns Vaderlands. — Wij hebben deze verhalen niet zonder genoegen gelezen; ofschoon hardheid van stijl en het naakte der voorstelling, dit werk, even als *les deux Cadavres*, van denzelfden schrijver, onderscheiden, maar het is beter gesteld, en er heerscht meer zigtbare aanduiding van het navolgenswaardige in dan in het boek waarvan wij daar zoo even gewag maakten. De karakters zijn overal goed volgehouden, fiks geteekend, en de bedrijven volgen elkander in geregelde orde en met den vereischten spoed op. Vooral trof de voortgang in beschaving ons in den Steen, een hoofd der Gaulers; en de overdrevene weelde en wulpschheid der Romeinen zijn naar waarheid afgemaald. Blaauwgeteekend zijn daarentegen les saintes fu telle; deze Christenpersonen, kunnen niet genoeg uit; het is als of de schrijver lichter belachelijke en slechte karakters weet te teekenen, dan de verhevene deugd der jeugdige Christen-dochters af te malen. Nogtans zagen wij niet zonder genoegen eene vertalings-aankondiging van dit werk in het Nederduitsch; want schoon deze schriften best in het oorspronkelijke gelezen en verstaan worden, is er echter geschiedkundigs en goeds genoeg in dit werkje, om het lezens-aanbevelingswaardig te maken.

170ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

TWEEDE KLASSE.

3de Trekking: N°. 5143, een prijs van *f* 1000; N°. 4909, *f* 1000.
4de —— N°. 2523, een prijs van *f* 1000; N°. 16772, *f* 20,000; N°. 3054, *f* 1000; N°. 4350, *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (17 *Januarij*) waren genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. 54 1/16, 53 15/16; dito 5 pCt. 101 3/16, 5/8; Kansb. *f* 23¼, 23, 1/16; Amort.-Sijndic. 4½ pCt. 94¼, ⅜; dito 3½ pCt. 78⅝; Handelm. 185, 184½; Ardoins 85 *c*, 24 15/16, ⅞; dito coup. 44½; Uitgest. 9⅛; Pass. 7¼, ½; Defered. 11; Met. 100¼; Columb. 20 9/16, 5/16 ex. div.

SCHOUWBURG TE BREDA.

Met Hooge Toestemming,

zullen de Hollandsche Tooneelisten, onder Directie van Mejufvrouw A. C. OTTINGH, het genoegen hebben te vertoonen, op Vrijdag den 20. dezer:

DE TROUWRING, beroemd tooneelspel in drie bedrijven, naar het hoogduitsch van LOMBERT, door P. L. Na hetzelve: DE ALPENZANGERS, of *het door het Tyroler Concert bewerkt Huwelijk*, blijspel met zang, door C. P. DE BESTE, waarin door Mejufvrouw C. H. L. IBURG, geb. *Neits*, eene Aria en de Volksliederen zal gezongen worden. Muzijk van onderscheidene componisten. Precies ten *zes* ure op het Tooneel.

PRIJZEN DER PLAATSEN:

Eerste Rang: *f* 1,20; Tweede: *f* 0,90; Derde: *f* 0,60.

De Heeren Militairen, mits in uniform, betalen *half* geld.

*** In eene Stad der provincie Holland, wordt, tegen het begin van Februarij aanstaande, op billijke voorwaarden, gevraagd: Een PERSOON, liefst tusschen de 25 en 35 jaren, ongehuwd en van de Protestantsche Godsdienst, *aanleg* of bereids *geschiktheid* hebbende, om voor den HANDEL in WIJNEN, de *Binnenlandsche Reizen* waar te nemen. Er wordt vooral gereflecteerd op een fatsoenlijk onbesproken en solide gedrag. Alzoo is het geen volstrekt vereischte dat men vroeger in eene dusdanige betrekking werkzaam geweest zij, of anderzins bijzondere commerciele kunde bezitte. Eene goede gezindheid, geschiktheid en bewijzen van een braef en eerlijk gedrag zullen wel het meest in aanmerking komen. Men adressere zich met *portvrije* brieven L. H, aan het Bureau van het *Algemeen Handelsblad* te Amsterdam.

*** H. B. BECKERS, openbaar Notaris, residerende te Tilburg, zal, voor zijne principalen, op Vrijdag den 27sten Januarij 1837, 's voormiddags om 10 ure, ten huize en herberge van AD. BREKELMANS, te Tilburg, achter den Heuvel, publiek op tijd Verkoopen:

Vijf zware en sterke 6 tot 8jarige TREKPAARDEN, met derzelver TUIGEN, twee goed gedresseerde RIJ-PAARDEN, vijf VRACHTKARREN met zwaar beslag, twee SPEELKARRETJES, zes RIJZADELS, drie komplete en goed geconserveerde TUIGEN voor Koetspaarden en andere Goederen meer, die ten verkoop zullen worden aangeboden.

*** J. BELINFANTE, Boekhandelaar te 's Gravenhage, geeft uit, en zijn bij zijne Correspondenten verkrijgbaar gesteld, de navolgende werken, als:

I. STAAT- EN AARDRIJKSKUNDIGE SCHETS VAN SPANJE, benevens eene uitvoerige beschrijving van het tegenwoordige Krigstooneel, vrij gevolgd naar het fransch van den Baron DE LA METTE. (Eerste gedeelte. *Geschiedkundig Overzigt*). In groot-8°, 1836. Prijs *f* 1,20.

De voortzetting van dit door onderscheidene Recensenten gunstig beoordeeld werk, zal eerlang volgen.

II. 's GRAVENHAAGSCHE STADS-ALMANAK voor 1837, (13de Jaargang). Dit algemeen als nuttig erkend Jaarboekje is niet alleen dienstig voor de bewoners der koninklijke residentie-stad, maar ook voor allen die ter verrigting van zaken, of voor hun vermaak, dezelve komen bezoeken en aldaar eenigen tijd vertoeven. Men vindt in dezen jaargang, behalve hetgeen tot een volledigen Almanak behoort, en de uitvoerige in hetzelve telken jare voorkomende rubrieken, betreffende 's Konings Huis, de Hooge Kollegien van Staat, de Departementen van Algemeen Bestuur, zoo die te 's Gravenhage als elders gevestigd zijn, Gewestelijk Bestuur van Holland, Regering der stad 's Gravenhage, Gemeente-Besturen in Zuid-Holland, enz., eene Stedelijke Kronijk van 's Gravenhage over 1835—1836, levensschetsen van Mr. *J. C. van de Kasteele*, Mr. *J. van der Linden*, Mr. *N. Carbasius*, Mr. *C. J. C. Reuvens*, Ds. *Is. Sluiter*; eene beschrijving van het dorp *Scheveningen*; Gedichten betreffende 's Gravenhage, enz. enz. In groot-12°. Prijs *f* 1,20, in kartonnen bandje *f* 1,40.

Van vroegere Jaargangen zijn nog enkele exemplaren ten zelfden prijze te bekomen.

III. WETTEN EN VERORDENINGEN nopens den Boekhandel en de Drukpers in Nederland; in-12°. Prijs 75 cent.

IV. LEVENSSCHETS van *G. K.* Graaf *VAN HOGENDORP*, in-12°. Prijs 25 cent.

V. Ds. GREGORY, van Edimburg. *De Vaders nalatenschap aan zijne Dochters.* (Uit het engelsch vertaald.) Prijs 70 Ct.

VI. C. ALEX. VAN RAY, de volgende blijspelen: *De Jonge Regtsgeleerde*, 60 cent. *De Getrouwde Mannen zonder Vrouwen*, 50 ct. *Het Oostvriesch Dorps-pleidooi*, 40 ct.

Bij bovengemelden, en verder bij de meeste Boekhandelaren, is eene Inteekenlijst voorhanden op eene Nederduitsche Uitgave der GEDENKSCHRIFTEN VAN *LUCIEN BONAPARTE*, gedaan door hem zelven, vertaald naar de oorspronkelijke fransche uitgave van Parijs en Londen 1836.) Denkelijk *vier* deelen in groot-8°, waarvan elk vel druks van 16 bladzijden, zoo beknopt mogelijk ineen gedrukt, tegen twaalf en een halven cents zal worden berekend, en dienvolgens elk deel nagenoeg *f* 2,50 zal komen te kosten. De *inteekening* blijft nog tot de *tweede helft* dezer loopende maand *Januarij* geopend.

*** De Boekhandelaars J. H. LAARMAN en H. TRIJLINK hebben op 7 Januarij aan de respective Inteekenaren verzonden de *eerste Aflevering* van

DE AARDBOL.

MAGAZIJN

VAN

HEDENDAAGSCHE

Land- en Volkenkunde,

versierd met Platen en Kaarten, door Nederlandsche Kunstenaars.

Door de aanvankelijk reeds *boven verwachting* groote deelneming daartoe in staat gesteld, ziet dit werk is begonnen met dit jaar 1837, in wekelijksche Afleveringen, het licht. De eerste Aflevering is versierd met 2 fraaije in koper gegraveerde vignetten, en eene zeer net bewerkte kaart van *Zwitserland*, door de Kaartgraveurs VAN BAARSEL en TUYN.

Elke Aflevering zal 8 bladzijden of 16 kolommen klein folio groot zijn, en met 2 à 4 platen, benevens de noodige kaarten, verrijkt worden. De prijs van eenen Jaargang is voor *Amsterdam f* 5,—, en voor Inteekenaren, buiten de hoofdstad woonachtig, *franco per post f* 6,25. Een uitvoerige Prospectus, met 4 platen, is alom *gratis* te bekomen.

Men teekent in, naar verkiezing, aan *het Bureau der Uitgevers van* DE AARDBOL, Singel bij de Gasthuismolensteeg te *Amsterdam*, of bij zijnen gewonen Boekverkooper.

De Inteekening is mede geopend bij BROESE & COMP., te *Breda*.

*** Door BROESE & COMP., te Breda, is aan het Edel Achtbaar Bestuur hunner woonplaats, op den 14den Januarij 1837, ter vertaling in het Nederduitsch vertoond:

Handbibliothek für Officiere. Oder: Populäre Kriegslehre für Eingeweihte und Laien. Bearbeitet und herausgegeben von einer Gesellschaft Preussischer Officiere etc. Berlin 1835.

Onder aparte Titels als volgt:

Geschichte des Kriegswesens. 2 Bande.

Literatur der Kriegswissenschaften und Kriegsgeschichte von Dr. *J. G. v. Hoijer*, K. General-Maj.

Waffenlehre. 220 Seiten.

Befestigungskunst und permanente Befestigungskunst, von Dr. *v. Hoijer*. 2 Bande mit Kupfertaf. und Tabellen.

Praktische general Stabswissenschaft, oder: Dienst des General-Stabs für die bei einer Division im Kriege angestellten Officiere. Bearbeitet von *C. v. Decker*. Mit 4 Steindrucktafeln.

Terrainlehre. Bearbeitet von Dr. *F. A. Mutzel*. Mit 9 Kupfertafeln.

Militärisches Zeichnen und Militärisches Aufnehmen. Bearbeitet von *Kuhne*. 2 Bande mit Kupfern.

Chronologisch-Synchronistische Uebersicht und Andeutungen für die Kriegsgeschichte. 2 Abtheilungen.